

SFIR - Svenska Föreningen för Industriellt Rättsskydd

Till
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Remiss Mål i mun, SOU 2002:27

Svenska Föreningen för Industriellt Rättsskydd (SFIR) har getts tillfälle att yttra sig över rubricerade utredning. Föreningen har valt att begränsa sitt svar till de delar av betänkandet som har särskild betydelse för SFIR:s intresseområde, nämligen patenthandlingar, nordiskt samarbete och Justitiedepartementets granskningsenhet.

Inledningsvis skall dock uttalas att SFIR avstyrker förslaget om en särskild författning angående svenska språket. Om uttalanden av det slag som förordats verkligen behöver lagfästas, finner Föreningen, till skillnad mot utredningen, att de hellre på sikt bör övervägas inom ramen för förändringar av regeringsformen.

Patenthandlingar

I avsnittet 5.2.3 berörs patenthandlingar, där kommittén som sin slutsats uttalar att det ”otvivelaktigt är olyckligt om inskränkningar i översättningskraven sker, eftersom det motverkar möjligheterna att bevara svenskan som ett komplett samhällsbärande språk”. Föreningen kan inte ställa sig bakom den slutsatsen.

Föreningen har genom sitt engagemang i den s.k. Patentfördragsutredningen (Ju 2002:01) tagit del av slutsatser från AB Terminologicentrum (TNC). Det framgick då att TNC inte funnit att patenthandlingar har någon betydelse för bolagets terminologiutvecklingsarbete och att översättningar av patenthandlingar i det sammanhanget inte ens kan anses spela en marginell roll. Det finns inte heller något som tyder på att språkliga nybildningar inom det tekniska området härrör särskilt från patenthandlingar. Sådant sker i allmänt språkbruk, tidskrifter och forskarrapporter, men inte i översättningar av patenthandlingar. De fullständiga översättningarna har därför ingen reell betydelse för språkutvecklingen. Därmed kan det inte anses att några kulturaspekter skulle gå förlorade med en inskränkning av översättningskravet.

Ordförande
Professor Marianne Levin
Juridiska Fakulteten
Stockholms Universitet
106 91 STOCKHOLM
Tel: 08-16 25 44
Fax: 08-612 41 09

Sekreterare
Advokat Katarina Strömholm
Rydin & Carlsten Advokatbyrå AB
Box 1766
111 87 STOCKHOLM
Tel: 08-679 51 70
Fax: 08-611 48 50

Skattmästare
Jur kand Bo Davidsson
Awapatent
Box 45086
104 30 STOCKHOLM
Tel: 08-440 95 07
Fax: 08-440 95 50

Klubbmästare
Advokat Johan Ramberg
Magnusson Wahlin Advokatbyrå AB
Box 7009
103 86 STOCKHOLM
Tel: 08-407 09 00
Fax: 08-407 09 10

Det är också ytterst tveksamt om det kan anföras några tungt vägande rättssäkerhetsaspekter till stöd för ett ovillkorligt krav på fullständiga översättningar av europeiska patent. Ett ytterligare problem i sammanhanget är att sådana översättningar är av högst varierande kvalitet. Det kan konstateras att enligt Patent- och registreringsverkets undersökningar är det sällan som översättningarna efterfrågas. Den som har anledning att konsultera patent, gör det i alldeles övervägande antalet fall på originalspråket, och långt innan texten finns tillgänglig i svensk översättning. En i patent icke insatt person har dessutom små möjligheter att bedöma patentets skyddsomfång. De eventuella risker för rättsförluster som trots allt kvarstår kan motverkas av regler med krav på att en komplett översättning ska göras när tvist uppkommit om patentet. Det kan även erinras om att i det förslag till EG-patent som för närvarande förhandlas finns en regel om att rätten till skadestånd skall kunna göras gällande först från den tidpunkt sådan översättning presterats och därvid endast avse skada i tiden efter att översättningskravet uppkommit.

Det kan tilläggas att ett antal stater, bland dem Sverige, i juni 2000 ingick ett särskilt avtal, det s.k. Londonavtalet om »Cost reduction» för europeiska patent. Avtalet innebär, om det träder i kraft, att ett EPO-patent där Sverige är designerat får giltighet om det till PRV inges en översättning på svenska *eller engelska*. Patentkraven får dock alltid krävas översatta till svenska. Det förutsätter en ändring av 82 § PL. Om ändringen godkänns av Riksdagen, kan det sparas mycket pengar. Från Föreningens synpunkt är det av fundamental betydelse för små och medelstora företags utnyttjande av patentsystemet, dvs. för patentsystemets innovationsfrämjande effekt, att kostnaderna för patentering kan sänkas och hållas nere. Från samhällssynpunkt är detta en konsekvens som väger tyngre än ett formellt krav på översättning av patenthandlingar, särskilt som sådana översättningar ofta ligger oanvända.

Nordiska språk

SFIR har sedan 1932 ett omfattande nordiskt samarbete, som också är stadfäst i form av en gemensam nordisk tidskrift, Nordiskt Immateriellt Rättsskydd (NIR). Föreningen noterar att utredningen i avsnitt 7.2 konstaterar att språkförståelsen varierar mellan de nordiska länderna med en uppställning av förståelserelationerna. Utifrån Föreningens erfarenhet kan de iakttagelser som redovisas där endast bekräftas till en del. Det finns starka önskemål, framför allt från Islands och Finlands sida, om att även engelska skall användas i dessa nordiska sammanhang och erfarenheten visar att svenska eller motsvarande modersmål inte alltid räcker för att göra sig förstådd mellan grannländerna ens i det fackspecifika sammanhanget. Föreningen stöder det nordiska utbytet och har inget att anföra mot de förslag som framförs i sådan riktning. Här kanske dock framför allt den gemensamma kulturella och historiska nordiska värdebasen spelar den viktigaste rollen. Oavsett den stora fördel det innebär att kunna uttrycka sig på sitt eget språk, finns det därför också i sådana sammanhang anledning att vara mer öppen för vikten av adekvat kommunikation än att alltför doktrinärt hålla fast vid språkregler.

Regeringskansliets språkvård

Som remissinstans och som deltagare i utredningar har Föreningen genom framför allt dess styrelse regelmässigt anlåtats i samband med lagstiftningsarbete på det immaterialrättsliga området. Föreningens medlemmar är också i sitt dagliga arbete beroende av lagtext och

inte minst under senare år av EG-anpassad sådan. Bra och korrekt genomförande av EG-lagstiftningen är även en förutsättning för det arbetet. Det är både en rättssäkerhetsfråga och en processekonomisk fråga. SFIR stöder därför utredningens förslag om att Regeringskansliet bör behålla sin språkvård och att sådan i anslutning till EU också bör ses som en viktig uppgift.

Sammanfattning

SFIR anser att en levande och välutvecklad svenska är en central kulturell politisk och juridisk fråga. Det betyder dock inte att det inte finns andra intressen som ibland måste få väga tyngre än att i varje situation hålla på att svenska skall talas och skrivas. En väl fungerande kommunikation kan t.ex. vara viktigare och i den mån de ekonomiska konsekvenserna på intet sätt svarar mot den kulturella eller legala nyttan av att hålla på svenska språket, bör eftergifter göras.

Detta yttrande har utarbetats av Föreningens ordförande och beslutats i SFIR:s styrelse den 9 september 2002.

Stockholm den 13 september 2002

Marianne Levin
Professor, jur. dr